

Bogomir Novak

Cena nebeškega kraljestva

Prazni so parki, ceste,
samevajo stezice.

Kam so se vsi ljudje poskrili,
kje vse so si kot Pilat roke umili,
da niso nič krivi?

V imenu prestiža, ignorance in arogance
kaj vse smo nakupili –
mila, maske, razkužila.

Hinavci, čistimo se samo od zunaj,
ne pa od znotraj.

Skrbimo samo za oblačila, fitness, prehrano.
A tam leži skoraj že vsa umazanija.

Ne vedel bi, kako se v strup sprevača
vse, kar srce si sladkega obeta.

Če nam ne bi nesrečni virus
pokvaril vsakdanjega veselja.
Smrtonosni virus je kakor Hanibal
ante portas in kakor Atila, bič božji.
Ogroža večno mesto Rim in svet.

Urbi et orbi se dogaja le še
na praznem trgu svetega Petra.

Pazimo, da nam ne bi bila
še vera v sebe vzeta.

Molimo kakor prednamci:
»Gospod, obvaruj nas kuge, lakote in vojske.«

Ko utihnejo cerkveni zvonovi,
zvoni že slehernemu izmed nas.

Karantene so za ljudi,
svoboda je za živalsko farmo.

Ex oriente lux,

Made in China je patentiran virus
kovinske podgane.

Najraje bi izterjal milijonske žrtve
za svoj davek.

Noč in dan so odprta groba vrata
za pogrebe brez slovesa.

Gospodarska škoda

se izračunava sproti.

V svoji prevzetnosti smo pozabili,
da so že naši predniki rožni venec molili.

O, da bi njim in nam nebesa milost izkazala.

Stare modrosti smo zamenjali
za pogrošne norosti.

Še pred kratkim so se šibile stojnice s spominki,
sejmi ničevosti so se bohotili pred turisti.

Ne sprašujmo se po ceni
nebeškega kraljestva – zastonj smo ga dobili,
zastonj ga dajajmo.

Hvaležni smo, da lahko
še kaj slabega opustimo in

kaj dobrega storimo za božjo slavo.

Izkušnje

Pisno ocenjevanje

■ **Gloria Orgolič** je gimnazijska maturantka in animatorka, študentka prvega letnika specialne in rehabilitacijske pedagogike v Ljubljani.

V času izobraževanja, naj bo to osnovno, srednje ali visoko/višje/univerzitetno, smo vseskozi podvrženi neprijetnemu ocenjevanju znanja. Najbolj nezaželeno ocenjevanje med učenci/dijaki/študenti je pisno, kjer učenci/dijaki/študentje na list zapišejo odgovore na učiteljeva/profesorjeva vprašanja. Čeprav je za vse, ki se izobražujejo, to sila neprijetno, pa je za učitelje/profesorje to še vedno najpogostejši način pridobivanja ocen.

Kaj je ocenjevanje?

V postopku ocenjevanja znanja učnim dosežkom dodelimo neko številčno vrednost, torej oceno. Učencu v 1. in 2. razredu osnovne šole se ocena dodeli opisno, v nadaljnjem izobraževanju pa je ta ocena številčna, od 1 (nezadostno) do 5 (odlično) oziroma na fakulteti od 1, 2, 3, 4, 5 (nezadostno) do 10 (odlično) (Marentič Požarnik, 2000).

Opisna ali številčna ocena?

Z opisnimi ocenami se z besedami izrazi, kako učenec napreduje glede na standarde znanja v učnih načrtih, hkrati pa se izrazi, katere cilje je dosegel in v kolikšni meri (Vogrinc idr., 2011). Kljub temu da bi morala biti opisna ocena ocena vsakega posameznika oziroma ocena njegovega napredka in doseganja ciljev, pa žal v praksi temu ni tako. Opisna ocena je največkrat podana po vzorč-

nem primeru; na list papirja se zapiše otrokov napredek in njegove sposobnosti, vendar so te zapisane pri vseh otrocih po točno določenem vrstnem redu (Vogrinc idr., 2011).

Učitelj pri vseh predmetih za učenca od 3. razreda naprej oblikuje zaključno številčno oceno, s katero oceni, v kolikšni meri učenec dosega standarde znanja, opredeljene v učnih načrtih, in pri tem upošteva oceno, ki jih je učenec pri predmetu prejel med šolskim letom (Vogrinc idr., 2011).

Ko učitelj stori napako pri ocenjevanju

Za ocenjevanje je izjemno pomembno, da je objektivno. Ocena bi morala biti torej neodvisna od predmeta ocenjevanja, nanjo ne bi smela vplivati niti ocenjevalec niti situacija, v kateri se učencu/dijaku/šudentu ocena dodeljuje (Marentič Požarnik in Peklaj, 2002). Kako torej zagotoviti objektivnost ocenjevanja pri pisnih izdelkih? Pisno ocenjevanje bi bilo popolnoma objektivno, če bi bila vsa vprašanja zaprtega tipa, torej taka, pri katerih bi učenec/dijak/šudent enostavno obkrožil črko pred pravilnim odgovorom. Vendar vsi vemo, da tak način ocenjevanja ni najboljši, saj učenci/dijaki/šudentje s tem ne pridobijo korektnih povratnih informacij o svojem znanju (Marentič Požarnik in Peklaj, 2002).

Pri nalogah odprtega tipa bi lahko večjo objektivnost zagotovili z oceno istega izdelka s strani dveh ali več ocenjevalcev, a to pomeni, da bi se moral čas, ki je namenjen popravljanju pisnih izdelkov, bistveno podaljšati, učitelji/profesorji pa bi bili s tem bolj obremenjeni, saj bi vedno iskali učitelje/profesorje iz iste stroke, ki bi lahko pregledali vse pisne izdelke učencev/dijakov/šudentov. Rednemu pisnemu testu bi torej lahko rekli kar 'mini matura', kjer imajo ocenjevalci določen rok, do kdaj morajo podati ocene (Marentič Požarnik in Peklaj, 2002).

Največ učiteljevih/profesorjevih subjektivnih napak pri ocenjevanju pisnih izdelkov je posledica njegove nezmožnosti ocenjevati na celotni ocenjevalni lestvici in situacije, v kateri učitelj/profesor ocenjuje. Zaradi tega bodo vsi izdelki ocenjeni samo z negativnimi na eni strani in z odličnimi ocenami na drugi strani ali pa bodo ocene celotnega razreda razporejene po tako imenovani Gaussovi krivulji, po kateri se ocenjuje tudi dijake na maturi. Če pa se navežemo še na situacijo, v kateri učitelj/profesor ocenjuje, bosta lahko dva učenca/dijaka/šudenta, katerih znanje je zelo različno, ocenjena previsoko ali prenizko glede na njuno realno znanje. Lahko se zgodi, da bodo imeli vsi učenci bolj ali manj enake ocene, ker je učitelj/profesor zaporedoma ocenjeval njihove izdelke, zato po določenem času ni več razločil ocen posameznih izdelkov in je, namesto da bi naredil odmor, ocenil izdelke z bolj ali manj enakimi ocenami (Marentič Požarnik in Peklaj, 2002).

Ali je pisno ocenjevanje smiselno?

Pisno ocenjevanje znanja je smiselno, ko gledamo z učiteljeve/profesorjeve perspektive, saj je takšen način ocenjevanja izjemno ekonomičen, učitelj/profesor tako najhitreje oceni vse učence v razredu. To pa ne pomeni, da je takšen način primeren tudi za učence/dijake/šudente. S takšnim načinom ocenjevanja preverjamo zgolj količino znanja in pa koliko podrobnosti si posameznik lahko zapomni

v določenem času. Kakovost tega znanja pri pisnem ocenjevanju ni pomembna niti za učitelja/profesorja niti za učenca/dijaka/šudenta. Dandanes je tak način ocenjevanja še vedno primarni način, po katerem se na primer razvršča dijake ob koncu mature na izbrane fakultete. Je takšen način kakovosten in dijaku v prid? Zagotovo ne, čeprav je najbolj ekonomičen.

Učenci/dijaki/šudentje se ne učijo več zaradi samega znanja, temveč zaradi ocen in dosežkov. To je pravzaprav predsodek današnjega izobraževanja, ki je na žalost resničen. Učiteljica v osnovni šoli je o tem povedala: »Za ocene se učenci zelo borijo, pa pravzaprav ne za visoke ocene, borijo se za petke. Ker nič manj kot pet, nič manj kot 100 % ni več dobro, kar je po mojem mnenju strašno skrb vzbujajoče, saj ta tekmovalnost ustvarja nesrečne otroke, ustvarja občutek skorajda večne neuspešnosti« (Kovač, 2020).

Vsako pisno ocenjevanje je treba učencem/dijakom/šudentom napovedati vnaprej, s čimer polagamo vsem, ki se izobražujejo, v roke kampanjsko učenje. Sprotnega učenja je vse manj. »Zakaj bi se učili prej, če se lahko vsega naučimo nekaj dni pred napovedanim ocenjevanjem?« razmišljajo. Kampanjsko učenje je za posameznike ogromen stres, zato se pred ocenjevanjem pogosto tresejo in jim je slabo. Zakaj pride do tega? Ker ocena, nižja kot pet, ni več sprejemljiva, ni več dovolj dobra, zato jo učenec/dijak/šudent sprejema kot neuspeh (Kovač, 2020).

Kako pa spremeniti kampanjsko učenje v sprotno? Uvedemo lahko nenapovedano sprotno pisno ocenjevanje, ali bolje rečeno, zbiranje točk, ki na koncu predstavljajo zaključno oceno. To je učinkovito zgolj v razredih, kjer se znanju že dodeljujejo ocene. Vprašanje se torej nanaša na učence od prvega do tretjega razreda, kjer še ni ocen v številčni obliki. Učitelji bi jih lahko vzgajali v smeri sprotnega učenja in jih odvrčali od kampanjskega. S tem bi se lahko izognili kasnejšemu kampanjskemu učenju pred ocenjevanjem znanja, izognili bi se pretiranemu pritisku na dan ocenjevanja in izognili bi se skrbi, ali je učenec od pouka sploh kaj odnesel. S tem bi se bistveno povišala kakovost učenčevega znanja, čeprav bi se verjetno količina morala nekoliko zmanjšati. Če ne globina, pa vsaj obseg učne vsebine. S tem bi prihranili otroku ogromno ur, ki bi jih drugače porabil za nesmiselno učenje nekaj dni pred pisnim ocenjevanjem. Dosežki bi bili bistveno boljši, otroku pa bi omogočili, da je otrok in ima več priložnosti za razmišljanje s svojo glavo. ◀

Foto: Peter Prebil

Viri in literatura

- Kovač, Aleksandra K. (2020): »Borijo se z ocene. Nič manj kot pet, nič manj kot 100 odstotkov ni več dobro.« MMC RTV SLO, 25. 2. 2020. Pridobljeno s spletne strani: <https://www.rtvsllo.si/slovenija/predsodki/borijo-se-za-ocene-nic-manj-kot-pet-nic-manj-kot-100-odstotkov-ni-vec-dobro/514273>.
- Marentič Požarnik, Barica (2000): *Psihologija učenja in pouka*. Ljubljana: DZS.
- Marentič Požarnik, Barica; Peklaj, Cirila (2002): *Preverjanje in ocenjevanje za uspešnejši študij*. Ljubljana: Center za pedagoško izobraževanje Filozofske fakultete.
- Vogrinc, Janez; Kalin, Jana; Krek, Janez; Medveš, Zdenko; Valenčič Juljan, Milena (2011): *Sistemski vidiki preverjanja in ocenjevanja v osnovni šoli*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.